

U gorah si napolnim baterije

Manja Rajh

Manjo Rajh so v planinstvo zvalili mladi. Dolga leta je delala v vrtcu Zarja v Celju, kjer so jo kot ljubiteljico narave povabili k planinskemu krožku. Pri Lili Jazbec na Zavodu za šolstvo se je udeležila izobraževanja za pridobitev naziva mentor planinske skupine in si s tem pridobila ustrezno strokovno izobrazbo.

Manja Rajh
Foto: Vladimir Habjan

Članica PD Matica Celje je od leta 1998. V letih 2000–2004 je bila načelnica mladinskega odseka, leta 2003 je postala podpredsednica društva, leta 2004 pa predsednica, to funkcijo je opravljala do leta 2008. Leta 2007 je začela aktivno delovati v Savinjskem meddruštvenem odboru planinskih društev (MDO PD) in s tem tudi v upravnem odboru Planinske zveze (UO PZS). Leta 2010 je kandidirala za predsednico PZS. Danes je že drugi mandat predsednica Savinjskega MDO. Z upravnih odborov jo poznamo kot aktivno članico, ki odločno zagovarja tako lastna stališča kot tudi svojega MDO. Živi v Preboldu.

Kdo vas je zvalil v gore in kdaj?

Sem raziskovalni tip, zanima me narava na sploh. Ni sem planinka od mladih let, čeprav sem rojena na deželi in sem tam prebivala skoraj celo življenje. Hišni

hribi so mi bili vedno na doseg roke. V hribe sem hodila na svoj način, ne zato, da bi se povzpela na hrib, temveč me je zanimalo, kako se z njega vidi na drugo stran. Pogosto sem se na katerega odpravila z vseh možnih točk. Pristopala sem analitično. Imam ogromno strokovne literature, ki sem jo tudi preučila. Ko sem začela z aktivnostmi v društvu, sem dolga leta s partnerjem, ki je še danes aktiven alpinist, prehodila veliko visokogorja, ki ga sama ne bi.

Imate kakšne svoje koticke, goro, kje ste najraje?

Res imam dva, kamor grem vsaj enkrat na leto. To sta planina Zabrožnica z Matkovim oknom in Ute pod Krofičko. Tam meditiram in poslušam, kar se dogaja v dolini.

Koliko še obiskujete gore?

V hribe še hodim in to precej, saj imam štiri vnuke, stare od 4 do 14 let. Najstarejši hodi z mano že od četrtega leta. Vse naše počitnice imajo v programu veliko planinskih izletov, gremo tudi na visoke gore, npr. na Peco.

Kako doživljate planinstvo in svet gora? Kaj vam to pomeni?

Gore mi veliko pomenijo. Obiskujem jih najraje sama, čeprav pravijo, da to ni dobro. Vendar čim sta dva, se med sabo pogovarjata. Zato ni tišine, ki jo imam rada. Tudi zaradi tega, ker marsikdo ne zna problemov, ki jih ima v dolini, pustiti za sabo. Sama vidim marsikatero žival, ki je sicer ne bi, ker hodim potihoma, se ustavljam, ni mi pomembno, koliko časa porabim do vrha. Če me kdo vpraša, koliko je še do vrha, jim povem, da ne vem. V gorah si napolnim baterije.

Kako se je začela vaša pot v planinskem društvu?

Aktivneje sem se začela ukvarjati s planinarjenjem okoli leta 1989, ko sem začela delati z otroki iz vrtca, ki smo jih vključili v PD Celje - Matica. Ker sem kot vodja krožka večkrat iskala različne informacije ali iskala vire za sofinanciranje naše dejavnosti, me je takratni predsednik povabil v društvo, da bi prevzela oz. postavila na noge mladinski odsek, ki že nekaj let

ni bil aktiven. Čeprav sem bila že v letih, ko po kriterijih nikakor ne bi mogla biti načelnica, sem sprejela, ker mi je bil to izziv. Takrat mi je uspelo, da smo vključili skoraj vse celjske šole, ki so imele planinske krožke, v društvo in s tem dobili strokovno pomoč planinskih vodnikov pri izvedbi pohodov.

Leta 2008 vas del članstva ni podprl za še en mandat. Kje vidite razloge za to?

Razlog je bil Zakon o društvih, ki je v tistem času povečal odgovornost predsednikov za vse aktivnosti, ki jih društvo izvaja. Vemo, da tam delajo pogosto "po domače", odgovornost pa ostane predsedniku. Tako pač nisem bila izvoljena. Vendar to ni bilo nič hudega. Sem pa kasneje opravljala več drugih funkcij. Za aktivno delo sem bila povabljena v Savinjski MDO.

MDO so nekakšen delegatski sistem naše organizacije. V čem ta sistem prispeva k boljšemu delovanju organizacije?

Menim, da je MDO kot oblika dela društev, ne PZS, to stalno poudarjam, za naše društvo potreben. Imamo namreč kar 56 društev, smo največji. Nekdo mora poznati ta društva, kaj potrebujejo, kje imajo težave, kako jim pomagati, svetovati. Društva potrebujejo dobro strokovno podporo. Zato odbore vodijo strokovni planinci, ki področja obvladajo, in se lahko ljudje obrnejo nanje. Menim tudi, da društva, združena v MDO, lažje dosegajo cilje, ki so si jih postavili. Zdi pa se mi, da bi morali večji MDO imeti več kot samo en glas, za to smo si zelo prizadevali, saj ga sicer pri glasovanju drugi preglasujejo, pa čeprav je predlog dober.

Poznamo vas kot aktivno članico upravnega odbora. Kakšni so vaši vtisi z delom UO PZS?

Manj prijetni kot na MDO, ker se pogosto nerviram. *(smeh)* A se spleča, ker vodstvo mora vedeti, da člani UO nismo zato tam, da vsako njihovo zamisel potrdimo, ker ni vedno dobra. Vsi smo zmotljivi in tisti, ki se zmoti, naj svojo napako prizna. Tisti, ki kritizira, naj tudi sprejme kritiko. Ljudje hitro pozabljamo in smo hitro pozabljeni. Zato sem žalostna, da se je na Toneta Tomšeta tako hitro pozabilo. Včasih so bili Tončkovi dnevi, zdaj pa je dan slovenskih markacistov.

Katera področja dela vam najbolj odgovarjajo?

Najraje delam z mladimi. Zelo se razumem z njimi, pa naj so domači ali drugi. Precej znanja imam tudi s področja gospodarjenja s planinskim premoženjem. En mandat sem bila tudi članica gospodarske komisije pri PZS.

Administracija in dokumentacija v PZS je res obsežna. Bi se dala na kakšen način skrócić?

Zagotovo bi se jo dalo. Ko gledam, koliko aktov obravnavamo in sprejmemo na UO, sem prepričana, da bi tega lahko bilo manj oz. da bi lahko imeli manj vsebin, pa bi bilo vseeno vse skladno s predpisi. Vendar pri nas marsikdo veliko stvari prepíše iz obstoječih predpisov, kar je nepotrebno. Zagovarjam stališče, da v svoj akt napišemo le tisto, česar v predpisu ni.

PZS spodbuja in razvija mnogo aktivnosti v gorah, pri čemer so si nekatere med seboj v protislovju, npr. gorsko kolesarjenje, množičnost, kočje ... in tudi z varovanjem gorske narave. Kje je

Krofička z Moličke planine, v ospredju Kocbekova kočja in kapelica

Foto: Franci Horvat

po vašem prava pot? Je to v eni organizaciji sploh združljivo?

Mislím, da bi PZS morala delovati tako, da ohranja naravo. V PZS je bilo zadnja leta vključenih več dejavnosti, ki ne gredo v koncept varovanja gorske narave. Na UO smo se pogovarjali, zakaj, a ker članstvo upada, je bilo vodstvo mnenja, da tiste, ki jih zanima, vključimo v PZS in tako ohranjamo število članstva. Pripomb na kolesarje na našem območju, kjer je pravi raj zanje, je veliko, saj vsi tega ne podpirajo. Če pa so že tukaj, bi bilo treba več narediti na področju izobraževanja, a ne z žuganjem. Če bi kolesarje, ki ne spoštujejo pravil, na to opozorili, bi se situacija izboljšala. Samo spomnimo se, kako so včasih smetili po gorah, danes pa je to zanemarljivo.

Naj bodo po vašem kočje gorski hoteli ali bolj skromne?

Sem zagovornica tega, da imajo kočje, ki imajo dovolj prenočitev, na voljo tudi toplo vodo s tušem.

V preteklem mandatu je pri sprejemanju novega statuta PZS prišlo do blokade na skupščini. Koliko je demokracije v planinski organizaciji?

Demokracije ni toliko, kot bi si je želeli. To, kar pri članih UO ali na skupščini pogrešam, je, da se delegati ne pripravijo. Tako se zgodi, da dvigajo roke tudi za tisto, kar morda ni dobro oz. zato, da bo sestanek čim prej mimo. To pa ni dobro.

Na katerih področjih se kaže napredek PZS v zadnjih dveh mandatih? Kaj bi se dalo še narediti in kje so po vašem mnenju razlogi, da do tega ni prišlo?

Vsak predsednik ima neko dodano vrednost, odvisno od področja, ki ga najbolj pozna. Glede na to, da je sedanjí predsednik Bojan Rotovnik informatik, smo

seveda na tem področju precej naredili. Društvom pa še vedno ne ustreza, da gre na PZS prevelik delež članarine in tako njim ostane premalo za svoje dejavnosti. Ne vem, kako bo letos, predlog naj bi bil, da bi nekatera društva dobila več (pogovor je nastal marca, op. a.). Menim, da to ni dobro, saj je članarina različno visoka in tudi društva od posamezne članarine dobijo različno. Pomembno je pa to, koliko članov ima društvo. Tudi stroški izobraževanja so previsoki, na kar smo že večkrat opozorili.

V preteklosti ste že kandidirali za predsednico PZS, boste tudi v letu 2018? Je že čas za prvo predsednico PZS? Je PZS moška organizacija?

Težko bi rekla, da je moška. Na našem MDO sem kot kandidatka imela tri moške protikandidate, a pri naših članicah ni bilo zadržka. Menim, da bi lahko bila za predsednico PZS izvoljena ženska, ki bi imela ustrezen program in bi bila prepoznavna pri članstvu. Predsednik PZS naj odpira vrata, generalni sekretar pa bi moral biti v funkciji direktorja v podjetju, kar PZS v bistvu je, saj upravlja premoženje. Danes pa se vsi vtikajo v vse in je to dejansko problem.

Boste naslednje leto še enkrat kandidirali za predsednico PZS?

Moram povedati, da v delu predsednice MDO uživam, ga rada opravljam. Vsako leto obiščem 17–20 občnih zborov, a mi ni težko, saj se med njimi dobro počutim. Vem, da imam dovolj znanja, da jim pomagam, imam podporo članic našega MDO. To se kaže tudi pri udeležbi na plenarnih sejah, saj se zavedajo, da sem njihov glas, da zastopam njihova stališča. Društva smo ustanovili zvezo, ta pot mora potekati od spodaj navzgor. Za predsednico ne bom kandidirala, saj novi statut določa najmanj VII. stopnjo izobrazbe, jaz pa imam VI. ◻

Varni tudi v tujini!

Ekskluzivna ponudba zdravstvenega zavarovanja v tujini z asistenco CORIS AS za člane PZS, ki je odlična dopolnitev članskega zavarovanja PZS za aktivnosti v tujini!

Zavarovanje krije stroške zdravstvene oskrbe v tujini ter stroške prevoza v domovino. Poleg tega zagotavlja tudi **24-urni asistenčni center v slovenskem jeziku**, ki vam pomaga pri organizaciji pomoči v tujini.

Z zdravstvenim zavarovanjem CORIS AS poskrbite za ustrezno finančno varnost in pomoč tudi v primeru nezgode ali bolezni, ko ste v tujini na počitnicah, službeni poti, smučanju ali samo na kratkem izletu.

V zavarovanje je vključeno tudi športno plezanje, deskanje in smučanje izven urejenih prog ter planinarjenje in trekking do 6.500 metrov nadmorske višine.

Zavarovalna vsota znaša 25.000 EUR, letna premija za posameznika 43,68 EUR (redna premija 96 EUR) za družino z družinskimi člani, ki so člani PZS, pa 103,04 EUR (redna premija 184 EUR).

Več na www.clanarina.pzs.si, na e-naslovu clanarina@pzs.si ali na telefonski številki 01/43-45-688.

